

Familia Ozanam – exemplu de trăire a iubirii

Viața familiei Ozanam, la o primă vedere, nu se deosebește prea tare de familia tipic burgheză de la începutul secolului al XIX-lea din Franța: căsătorie aranjată, respect reciproc între soți, model în societate, pierderea unui copil sau alte încercări. Aceste elemente se regăsesc în viața părinților lui Frederic și Amélie, precum și a prietenilor lor. La o privire mai atentă însă, putem vedea că soții Ozanam, nu doar că se încadrează în această tipologie, ci își asumă destinul în credință și rugăciune, cu fidelitate și dăruire, iertare și dorința de a deveni mai buni.

Căsătoria – vocație sau destin

Preocupat foarte timpuriu de știință și literatură, Frederic nu ia în seamă fetele cu care nu prea are legătură, școlile fiind separate pentru băieți și pentru fete. Singurele „femei ” cu care are de-a face sunt mama și sora lui, precum și rudele. În plus, dezvoltă un fel de dispreț față de femei și căsătorie. *„Câteodată sunt de o sensibilitate demnă de admirat, însă mintea lor e de o ușurătate și nestatornicie ce par fără speranță... și-apoi să intri fără reținere, pentru totdeauna, în tovărășie cu o creatură omenească, muritoare, neputincioasă, jalnică, oricât de perfectă ar părea”*¹ Ori de cât ori află că unul dintre prieteni se căsătorește, încearcă să îl convingă să nu o facă, pentru că nu vede în căsătorie decât *„un egoism în doi”*, angajarea pe viață îl înspăimântă.

Timpul petrecut la Paris, preocupările intelectuale, libertatea totală de care dispune, prietenii cu care împarte aceleași idealuri îi dă o satisfacție deplină, îi oferă tot ce are nevoie pe plan spiritual, intelectual, moral și afectiv. Se simte iubit de prieteni și-și iubește sincer prietenii, petrece foarte mult timp în compania lor. Prietenii sunt familia lui. Însă majoritatea prietenilor din studenție au ales să se căsătorească, unii au intrat la seminar sau într-o congregație. Aceste alegeri sunt pentru Frederic egale cu trădarea idealurilor.

Întors la Lyon, Frederic își începe viața profesională ca avocat și profesor de drept comercial, se integrează în Conferința înființată de foștii lui colegi de studenție, oameni cu serviciu ca și el, dar și cu familie. Întâlnirile din cadrul Conferinței sunt la fel de pasionate ca cele de la Paris, activitatea caritativă este bogată, dar pentru prima oară Frederic simte că îi lipsește ceva. Prietenii se întorc la familie, el rămâne singur. Simte un gol în inimă, gol pe care nici studiile și nici prietenia nu îl pot umple. Pentru prima oară se întreabă dacă nu cumva simte chemarea la viața consacrată. E interesant de constatat că Frederic nu se gândește să-și consacre viața slujirii săracilor (ceea ce va face câțiva ani mai târziu Le Prévost înființând Congregația Călugărilor Sfântul Vincentiu de Paul), ci caută o congregație care să-i permită continuarea activității intelectuale, publicarea de lucrări și munca la catedră. Aproximativ și prietenia cu Lacordaire, marele predicator și profesor dominican, îl fac să se gândească la posibilitatea de a deveni dominican. *„Dacă Dumnezeu mă cheamă, l-aș putea sluji cel mai bine doar în tabăra din care faceți parte”*². Inteligent și sensibil, Ozanam se întreabă în același timp, dacă nu cumva acest gol ar putea fi umplut de o creatură. Și se roagă. Îi cere lui

¹ *Prier 15 jours avec Frédéric Ozanam*, Paris 2011, pagina 37.

² Gérard Cholvy, *Frédéric Ozanam, l'engagement d'un intellectuel catholique au XIXe siècle*, Paris, 2003, pagina 384.

Dumnezeu ajutor și lumină. Dacă este chemarea la căsătorie, atunci femeia hărăzită de Dumnezeu să vină de bunăvoie pentru ca să nu-i pară rău mai târziu, să aibă un suflet deosebit, să fie credincioasă, să-l atragă spre cer, să fie darnică și înțelegătoare³.

Pe de altă parte, Amélie Soulacroix, fiica rectoului Academiei din Lyon așteaptă ca familia să-i hotărască destinul, conform obiceiului. Familia a avut patru copii, doi băieți și două fete. În familie, Amélie a avut exemplul de trăire a căsătoriei în armonie, respect, iubire și fidelitate. Greu încercați de pierderea unui copil și de boala celuilalt, boală care îl va lăsa handicapat, soții Soulacroix le inspiră copiilor o credință puternică și atenție unul față de celălalt. Educația copiilor se face acasă, tatăl asigurându-le profesori particulari. Amélie este pasionată de pian. Mama o învață cum să conducă gospodăria și îndatoririle unei soții. Ca soră mai mare, Amélie se îngrijește în mod special de Teofil, fratele rămas handicapat, petrece foarte mult timp în compania lui, îi citește, îi cântă la pian. Familia îi oferă tot confortul și fericirea, încât gândul la căsătorie o înspăimântă, dar este gata să-și asume destinul.

Căsătorie aranjată – căsnicie conștientă și asumată

Bine educată, sensibilă, fire plăcută, pianistă excelentă, Amélie atrage atenția celor din jur. Conform obiceiului, profesorul academiei are un birou acasă unde acordă audiențe. Familia organizează întâlniri atât cu prietenii cât și cu cei din mediul universitar, de la care, evident, fiica rectorului, domnișoara Amélie, nu poate lipsi. Frederic o vede de câteva ori, fără însă ca între cei doi să apară vreun sentiment. În plus, în vara anului 1840, Amélie este cerută în căsătorie de un bărbat bogat în vârstă de 40 de ani. Pentru familie alegerea pare să fie perfectă, dar o lasă pe Amélie să hotărască. Pentru a-i ușura sarcina, este trimisă departe la conacul unor rude, ca să reflecteze în tihnă. Gândul de a trăi cu un bărbat care are de două ori vârsta ei, o face să refuze cererea, dar faptul că este un om bogat care i-ar oferi ajutorul să-l îngrijească pe Teofil, după moartea părinților, o împinge să o accepte ca sacrificiu pentru el. Părinții înțeleg dificultatea prin care trece și hotărăsc să refuze cererea. Ca să o consoleze, mama ei îi spune: „*Vei rămâne cu noi până când vom găsi mărgăritarul ce te va face fericită*”⁴. Așadar, familia așteaptă o nouă propunere.

Așteptarea nu a durat prea mult, căci tânărul profesor Ozanam se prezintă în casa rectorului, însoțit de părintele Noirot, pentru discuții privind plecarea la Paris. Amélie împreună cu Teofil sunt în camera alăturată, iar Frederic rămâne încântat de atenția și grija pe care aceasta i-o acordă. La plecare părintele Noirot îi vorbește despre o eventuală întâlnire cu Amélie. Familia îl invită pe Frederic pe 13 noiembrie ca să i-o prezinte oficial. Peste o săptămână Frederic îi propune să se căsătorească și să-l urmeze la Paris, iar Amélie acceptă fără nicio ezitare. Frederic vede în acest eveniment un semn clar al voinței lui Dumnezeu, înțelege că Dumnezeu îl cheamă la viața de familie și că apostolatul lui va fi un apostolat laic și intelectual. „*Dumnezeu mi-a dat să întâlnesc... o pereche care a reuși să umple golul lăsat de mama, și care pe lângă virtuțile importante are meritul de a îmbina sensul practic al obligațiilor casnice cu o inteligență destul de mare și cultivată încât să se intereseze de*

³ Gérard Cholvy, *Frédéric Ozanam, l'engagement d'un intellectuel catholique au XIXe siècle*, Paris, 2003, pagina 384.

⁴ Matthieu Brejon de Lavergnée, *Amélie Ozanam, une vie 1820-1894*, Paris, 2022, pagina 49.

lucrările literare ale carierei mele, să le aprecieze și să le respecte, devenindu-mi mai ales un sprijin și nu o piedică”⁵.

Întrucât Frederic trebuie să plece la Paris pentru a-și pregăti primele cursuri la Sorbona, căsătoria e fixată pentru vacanța școlară din anul următor, mai precis pe 23 iunie 1841.

În momentul logodnei, cei doi sunt ca niște străini, vor avea nevoie de timp ca să se cunoască și să se iubească. Cert este că fiecare dintre ei își asumă cuvântul dat și se străduiește să cunoască cât mai bine dorințele, preocupările, suferințele și bucuriile celuilalt. Și o vor face prin intermediul scrisorilor.

Trecerea de la eu la noi

Până la căsătorie, cei doi logodnici s-au văzut doar câteva zile în timpul vacanței de Paști, în schimb și-au scris foarte des (29 de scrisori Frederic, 27 Amélie). Conform uzanței, scrisorile primite de Amélie de la logodnicul ei erau citite mai întâi de mama ei. Tonul folosit de Frederic este așadar foarte protocolar, i se adresează cu apelativul domnișoară și-i vorbește mai întâi despre ceea ce face, despre prieteni și atmosfera de la Sorbona. Încurajat de răspunsurile Améliei, încetul cu încetul își deschide inima și cei doi își vor exprima clar viziunea pe care o au despre căsnicia lor, așteptările pe care le au unul de la altul, dorințele și visele lor. Mama nu le va mai citi scrisorile, Amélie rugându-l pe Frederic să-i adreseze câteva rânduri din când în când.

Cu mult umor, Amélie își arată gelozia față de „doamna Literatură” și-i cere să se ocupe din când în când și de o „altă doamnă” care-i așteaptă scrisorilor. Criticilor ei nu-i scapă nici aspectul un pic neîngrijit și-i cere să pună pe unul dintre prieteni să-l aranjeze înainte de a merge la catedră. Amélie vrea ca Frederic să se simtă susținut de ea în tot ce face, de aceea îi cere să-i vorbească despre discursurile pe care le ține, modul în care au fost primite de public, articolele din ziar pe această temă, despre întâlnirile din cadrul Conferinței, despre săraci; îl încurajează și este mândră de realizările lui. Uneori se simte inferioară, îi este teamă că nu se ridică la așteptările unui „savant”, dar are încredere în indulgența lui. În același timp își exprimă neliniștea cu privire la viața lor în doi, la Paris, departe de familie. *„Îmi este greu să înțeleg cum poate o singură iubire să înlocuiască toată iubirea pe care o primesc aici și de care sunt înconjurată”⁶.* Însă are încredere în Dumnezeu și în voința ei. *„Inima-mi este destul mare ca să iubească foarte mult”* și vrea să fie femeia perfectă pe care el și-a imaginat-o. Amélie îi povestește lui Frederic cum își petrece timpul, despre familie și prieteni, dar îi vorbește și despre Dumnezeu, despre rugăciune. Îl asigură că se roagă zilnic pentru el și proiectele lui, iar când Frederic îi mulțumește vorbindu-i despre succesul de care se bucură, ea îi răspunde cu multă modestie că nu este atât de evlavioasă cum crede el : *„Să nu spuneți că forța în momentele grele vă vine din rugăciunile mele, ci mai degrabă din rugăciunile fratelui dumneavoastră și a mamei mele, precum și din ale dumneavoastră, căci eu deși mă rog din toată inima știu că rugăciunile mele sunt slabe și neînsemnate”⁷.* Amélie îi vorbește

---

⁵ Gérard Cholvy, *Frédéric Ozanam, l'engagement d'un intellectuel catholique au XIXe siècle*, Paris, 2003, pagina 390.

⁶ Correspondance Frederic Ozanam et Amélie Soulacroix, Paris 2018, pagina 96.

⁷ Ibidem, pagina 103.

sincer despre slăbiciunile ei, „când mă veți cunoaște mai bine, veți fi îngăduitor cu defectele mele?”⁸; nu vrea ca Frederic să o idealizeze: „Spuneți-le prietenilor că logodnica dumneavoastră nu are nici păr de aur și nici obraji de trandafir, că-i o fată cumsecade crescută de părinți cumsecade, atâta tot”⁹.

Departa unul de altul, scrisorile îi ajută să-și limpezească gândurile și să-și exprime sincer așteptările, dorințele și temerile. Faptul că nu își vorbesc față în față, îi obligă să caute cuvintele potrivite pentru a transmite ceea ce vor, fără a se lăsa copleșiți de prezența celuilalt. Înainte de a-și dezvălui sentimentele profunde și puternice, cei doi logodnici pun bazele unei casnicii sincere, în care fiecare dintre soți va veghea la fericirea celuilalt. „Aș dori să fiu totul pentru dvs. așa cum dvs. ar trebui să fiți totul pentru mine. Mă iubiți, nu-i așa? Atunci, de ce n-am fi fericiți? Fără să ne facem iluzii, putem crede în fericire? Ne vor vizita necazurile, suferințele, greutățile căci nu există viață fără amărăciune; însă noi le vom suporta pe toate cu curaj și resemnare ca pe încercări venite din partea lui Dumnezeu. În doi suntem mai puternici”¹⁰.

Frederic îi vorbește printre altele și de Societatea Sfântul Vincențiu de Paul, despre cât de mult îi datorează întrucât a fost „sprijinul și farmecul meu în cei mai periculoși ani ai tinereții”. „Duminica trecută a fost a doua sărbătoare din cele patru ale Societății Sfântul Vincențiu de Paul. De dimineață, mulțimea credincioasă s-a adunat în jurul altarului unde sa află racla din argint a marelui apostol al carității. Erau reprezentanții celor 25 de Conferințe din Paris, tineri printre care se amestecau cu într-o fraternă egalitate câțiva bătrâni respectabili”¹¹. Nu ezită să-i vorbească despre idealurile realizările vincentienilor. „Dacă purtarea lipsită de morală venea odinioară de la clasele superioare... de la burghezie, acum putem crede că Providența ne cheamă să restabilim prestigiul moral al țării noastre, căci în opt ani numărul nostru a crescut de la opt la două mii și mulți dintre noi, fără a ajutorul intrigilor sau intervenția cuiva, au ajuns în cele mai mari posturi din țară; peste tot am invadat barourile, medicina, tribunalele și catedrele... O Conferință este formată dintr-o treime a studenților la politehnică... Un singur lucru ne-ar putea distruge însă: denaturarea spiritului original, cum ar fi: fariseismul care trâmbează, recunoașterea exclusivă a binelui făcut de sine și nerecunoașterea virtuților din afara grupului preferat, exagerarea în activități și strictetea, ce duce la descurajare și plictiseală, sau la filantropie guralivă care mai mult vorbește decât să facă, obiceiuri birocratice ce înmulțesc roțile împiedicând-ne munca”¹².

Credința și modul de a o trăi este un subiect pe care amândoi îi abordează în scrisori.

Amândoi se pregătesc pentru căsătorie cu multă seriozitate, cer ajutorul lui Dumnezeu și se roagă unul pentru celălalt. Frederic folosește cuvântul „noviciat” când vorbește de logodnă, iar când se referă la căsnicie vorbește despre „minister”. Pentru ei căsnicia este un mister pe care vor să-l trăiască pentru desăvârșirea și sfințenia personală și reciprocă.

---

⁸ Ibidem.

⁹ Raphaëlle Simon, *Couples de feu et de foi*, pagina 24.

¹⁰ Ibidem, pagina 27.

¹¹ *Correspondance Frederic Ozanam et Amélie Soulacroix*, Paris 2018, pagina 239.

¹² Ibidem, pagina 241.

Dacă la vestea căsătoriei, prietenii se bucură, chiar dacă sunt surprinși, deoarece mulți îl vedea mai degrabă „la amvon” decât cu inel pe deget, sau mai degrabă într-un veșmânt călugăresc decât în costum de mire. „Săracul Ozanam, a căzut și el în capcană!” se vaită Lacordaire câțiva ani mai târziu, la care papa Pius al IX-lea ar fi răspuns în glumă: „Nu știam că Isus a înființat șase sacrameinte și o capcană”¹³. Întâlnindu-i într-o zi, Lacordaire îi spune lui Amélie, fără a-și ascunde nemulțumirea că Frederic a ezitat mult între căsătorie și dominicani. „Închipuiți-vă dacă sunt mândră că am câștigat”¹⁴, îi răspunde Amélie în glumă.

„Dumnezeu ne-a dat harul, într-o perioadă în care se vede asta foarte rar, să ne iubim cu drag”.

Imediat după căsătorie, Frederic vrea să-i arate lui Amélie cât de mult o prețuiește și organizează un voiaj de nuntă de două luni în Italia, nu înainte de a le povesti prietenilor fericirea pe care o simte ca om însurat. „Nu conțesc să fiu fericit. Timpul nu mai există pentru mine, ce contează viitorul? Fericirea clipei de față înseamnă veșnicie, înțeleg cum va fi în Cer”. Cei doi vizitează Geneva și Napoli, petrec o lună în Sicilia, pentru a ajunge la Roma unde sunt primiți în audiență de papa Grigore al XVI-lea, trec prin Florența și Toscana și se întorc la Lyon la începutul lunii decembrie. Amândoi sunt fericiți și descoperă bucuria de a iubi și de a fi iubit. Ori pe unde trec, se duc la biserică, participă la procesiuni îi oferă lui Dumnezeu căsnicia lor și-i mulțumesc pentru darul de a fi împreună. „Dragă mamă, trebuie să mă ajuți să-i mulțumesc lui Dumnezeu pentru că mi-a dat un soț atât de bun, cu cât mă îndepărtez mai mult de voi, el devine tot mai bun pentru mine, iar cerul arzător al Italiei îl face tot mai tandru, ssst văd că râzi”¹⁵.

Mutarea la Paris este trăită ca o mare aventură în doi. În timp ce Frederic ține cursuri la Sorbona și la Colegiul Stanislas (salariu de profesor suplinitor fiind prea mic), Amélie caută o locuință stabilă și mobilă necesară. Deși și-au cheltuit aproape toate economiile în Italia, Frederic îi cumpără un pian. Amélie îi povestește mamei viața nouă pe care o are și cât e de fericită alături de soț. „Duminică am fost la liturghia de la ora opt; după liturghie am fost în vizită la săracii lui Fred. Aveam să le dăm câteva bonuri de pâine și carne de la Societatea Sfântul Vincențiu de Paul. Apoi le-am trimis din partea noastră lemne. E trist, dar suntem mulțumiți când putem ajuta un pic oamenii atât de săraci”¹⁶. După-amiază „ca doi porumbei” se plimbă pe marile bulevarde, prin parcuri, merg la teatru și la concerte, iar Amélie descoperă viața și cultura capitalei. Frederic se mândrește cu ea, o prezintă prietenilor, merg împreună în vizite și primesc invitații la ei acasă. Pianistă pasionată, Amélie îi încântă pe toți. Soția domnului profesor începe să fie cunoscută și apreciată de prieteni, colegi și studenți. Foarte atent, Frederic îi oferă Ameliei în fiecare sâmbătă un buchet de flori, o „înflorește” cum îi place să spună, pentru ca invitații de duminică seara să vadă că între ei există o „iubire ce nu se ofilește”. Între ei, Frederic îi oferă un buchet de flori în fiecare lună pe 23 în amintirea căsătoriei. Copleșită de atâta atenție și dragoste și mai ales de

¹³ Raphaëlle Simon, *Couples de feu et de foi*, pagina 19.

¹⁴ Ibidem, pagina 25.

¹⁵ Matthieu Brejon de Lavergnée, *Amélie Ozanam, une vie 1820-1894*, Paris, 2022, pagina 65.

¹⁶ Ibidem, pagina 68.

laudele pe care i le aducea în public, Amélie se simte rușinată în fața femeilor despre care știa că nu au o căsnicie fericită.

„În căsnicia creștină totul se împarte, nimic nu încetează; totul se împarte, obligații, condiții: obligațiile sunt aceleași pentru ambii soți. Amândoi trebuie să participe cu aceeași speranță și cu o inimă neîmpărțită”, afirmă Frederic într-unul din discursurile sale. Pentru el soția este *„partenera de viață, părtașa destinului său”*.

Săracii fac parte din viața lor, chiar dacă doar Frederic „activează”. Societatea Sfântul Vincențiu de Paul este masculină, femeile nu sunt primite, în plus, ele nu pot merge la săraci, de teamă ca bărbații să nu renunțe. Caritatea, ajutorarea nu se face prin procură, ci personal și direct. Soții Ozanam hotărăsc să dea săracilor a zecea parte din venitul lor, uneori chiar mai mult, în funcție de nevoile urgente. Presupun că această sumă era oferită de Frederic în timpul colectei din Conferință. Ușa casei este mereu deschisă, Amélie îi primește pe săracii care vin să-l vadă pe domnul Ozanam, îi lasă să intre în casă și să se așeze în fotoliile ei. Are grijă ca niciodată nimeni să nu plece cu mâna goală.

„Nici tu fără mine, nici eu fără tine”

Primii ani de căsnicie sunt o adevărată fericire pentru ambii soți care așteaptă cu nerăbdare ca iubirea lor să devină rodnică, însă copilul întârzie să apară. Amélie se îngrijorează și le spune părinților că-i este teamă că *„Dumnezeu după ce mi-a dat harul să am un soț atât de bun, îmi refuză fericirea de a fi mamă”*. La începutul anului 1842, Amélie anunță că în sfârșit rugăciunile i-au fost ascultate și așteaptă un copil. Peste câteva săptămâni însă bucuria se transformă în coșmar. Amélie pierde sarcina și viața ei este în pericol. Frederic este înspăimântat la ideea de a o pierde și pe ea. Pentru a-și reveni, medicii îi recomandă repaus total în afara Parisului, într-o stațiune. Familia Soulacroix închiriază o vilă aproape de Lyon și se mută cu Amélie, lăsându-l pe Frederic singur la Paris. Este prima despărțire. Dacă Amélie îi are pe părinți alături, Frederic nu are pe nimeni, se simte abandonat. Din nou, singura modalitate de a păstra legătura sunt scrisorile. Frederic îi va scrie aproape în fiecare zi pentru a-i spune cât de mult o iubește și cât de mult îi lipsește. Amélie îl îndeamnă să iasă cu prietenii și să nu lucreze prea mult.

După ce își revine, familia își reia viața normală, dar situația se repetă și în anul următor. Socrii intervin și o iau pe Amélie ca să aibă grijă de ea. Părăsit din nou, Frederic își dă seama cât de importanți sunt părinții pentru ea, dar în loc să-i reproșeze acest lucru, recunoaște că a fost egoist și a dorit-o doar pentru el. *„Mi s-a dat o soție ca să reprezinte bunătatea lui Dumnezeu în viața mea și să mă facă mai bun cu puterea iubirii ei. În loc să-l iubesc în ea pe Cel care mi-a dat-o, nu m-am căutat decât pe mine, am vrut ca ea să mă adore pe mine în inima ei... Vin și-ți cer iertare pentru greșelile mele și pentru necazurile pe care ți le-am pricinuit; vin să-ți cer din nou încrederea, respectul și iubirea ce nu-mi vor lipsi niciodată”*¹⁷. În această suferință, soții își dau întâlnire în timpul rugăciunii și-i cer ajutorul lui Dumnezeu pentru a rămâne puternici și uniți. Frederic hotărăște să trăiască această despărțire ca pe o perioadă de exerciții spirituale. *„Dimineața voi merge la liturghie pentru sănătatea ta și ca să*

---

¹⁷ Raphaëlle Simon, *Couples de feu et de foi*, pagina 36.

mă gândesc serios la obligațiile mele”¹⁸. Mama soacră veghează la sănătatea fiicei ei, prelungeste despărțirea și o ia la Lyon. Pregătind-se pentru călătorie, Amélie îi scrie că s-a împărțit două zile la rând, însă îi este totuși teamă ca starea ei să nu se agraveze. „Domnul te-a vizitat: nicio teamă nu poate să-ți tulbure călătoria. Domnul să te conducă așa cum a condu-o pe Rebeca la soțul ei, pe Rahela la fântână, pe Rut în lanul de grâu, pe Maria la Elisabeta și pe mama ta la tine. Plecarea de la Paris a fost tristă, sosirea la Lyon va fi plină de bucurie”¹⁹. La ora plecării, Frederic aleargă la biserică și rămâne „cufundat în durere... i-am oferit lui Dumnezeu această jertfă... tu plecai sub aripa mamei, iar eu am cerut ajutorul altei mame... am rugat-o să vegheze asupra ta în timpul călătoriei, așa cum m-a vegheat și pe mine”. A doua zi merge din nou la biserică „pentru a te întâlni în sânul celui care ne îmbrățișează pe toți”, iar duminica următoare „m-am dus să-l întâlnesc pe Mângâietorul mânăștilor și prietenul celor îndurerați..... Am fost în capela Sfântul Vincențiu de Paul deoarece n-am fost la sărbătoarea de pe 19, dar suntem în octavă... relicvele sfântului erau prezentate în racla de cristal. Am avut fericirea să mă împărțesc ”²⁰. Amélie face la fel. „Am fost la prima liturghie de la ora șase și m-am împărțit. Mi-am închipuit că ești lângă mine și că ne împărțim amândoi... te asigur că la gândul că rugăciunile mele se întâlnesc cu ale tale și împreună se înalță la Dumnezeu m-am rugat cu și mai multă evlavie... nu-i așa că și tu îl binecuvântezi pe Dumnezeu împreună cu mine?”²¹. Frederic îi răspunde. „M-am dus să te întâlnesc acolo unde se întâlnesc cei care se iubesc în mod creștinesc, în brațele Mântuitorului. În această dimineață am avut fericire să mă apropii de el și l-am văzut ținându-te de mână, mi te-a dăruit din nou, și ne-a binecuvântat pe amândoi”²².

Frederic îi vorbește de săraci și de ceea ce Conferința face sau vrea să facă pentru ei. „Te-ai supăra pe mine dacă aș încheia scrisoare fără să-ți spun câte ceva de săracii noștri. Îți mulțumesc că ai ajutat familia italiană care a călătorit cu tine (la cerea Domnului Bailly) și împart cu tine meritele faptei bune. Nu i-am văzut prea mult pe protejații noștri, deși i-am văzut. Cei de pe strada Dragon sunt vrednici de toată mila... Draga mea, permite-mi, ca înainte să merg să te văd, să le dau ceva pentru sărbătoarea ta. Voi lua din cadoul, foarte mic, pe care l-am pregătit pentru tine, pentru ca pe 15 august, cele opt făpturi mici pe care Dumnezeu le iubește căci că sunt nevinovate, să se roage pentru tine, pentru noi doi, ca să îndepărteze de la noi nenorocirea cea căzută peste noi anul acesta și să ne obțină îngerășul pe care-l așteptăm”²³. Dacă în scrisorile ei, Amélie vorbește despre „săracii lui Fred”, el vorbește despre „săracii noștri”.

Pentru a o face fericită, Frederic, contrar caracterului său, intervine pe lângă toate cunoștințele și toți prietenii pentru a obține un post de profesor la Paris pentru socrul său. Familia Soulacroix se mută într-o casă nu departe de ei. Lucrurile se aranjează, Frederic devine titular la Sorbona, situația financiară a familie se îmbunătățește. La sfârșitul anului 1844 Amélie este de nou însărcinată. Toată familia se adună în jurul ei. Pentru a evita orice

¹⁸ Gérard Cholvy, *Frédéric Ozanam, l'engagement d'un intellectuel catholique au XIXe siècle*, Paris, 2003, pagina 687.

¹⁹ Ibidem.

²⁰ Ibidem, pagina 688.

²¹ Correspondance Frederic Ozanam et Amélie Soulacroix, Paris 2018, pagina 454.

²² Correspondance Frederic Ozanam et Amélie Soulacroix, Paris 2018, pagina 430.

²³ Correspondance Frederic Ozanam et Amélie Soulacroix, Paris 2018, pagina 431.

risc, Amélie este obligată să stea la pat. Nu se mai pune problema plecării. „De la începutul lui decembrie nu mai umblă prin casă, pianul este mut”. Familia se roagă pentru sănătatea ei. „Pe 8 aprilie este ultima liturghie din cadrul novenei către Sfânta Fecioară pentru ca sarcina soției mele să decurgă bine. Este în luna a cincea”²⁴. În iulie 1845 se naște singurul lor copil, Maria. Dincolo de fericirea de a fi părinți, soții Ozanam se gândesc la responsabilitatea. Fetița „ne îndreaptă gândul către Dumnezeu care ne-a dat-o, ne învață să fim iubitori, răbdători”²⁵. Pe 15 august, Frederic își arată recunoștința față de Maica Domnului pentru fericirea pe care o trăiește: „Către tine-am strigat, Fecioară, în suferința mea, Pe tine te laud în fericirea mea. Binecuvântat-ai cu milă tristețea din casa mea”²⁶ și o roagă să le binecuvânteze pe mamă și pe copil. Nașterea copilului nu face decât să-i unească și mai mult pe cei doi soți care se consacră împreună educării lui.

„Inima-mi este destul mare ca să iubească foarte mult”.

Încercările și despărțirile prin care au trecut i-au ajutat pe Amélie și Frederic să fie mai uniți, să se respecte și mai mult și să fie atenți la nevoile celuilalt. Deși Frederic are un program foarte încărcat: cursurile la Sorbona, comisii de examene, întâlnirile din cadrul Conferinței, întâlnirile din cadrul consiliului general al SSVP (este vicepreședinte), scrierea de articole, conferințe ținute cu anumite ocazii, este foarte atent ca soția să nu se simtă neglijată. În ciuda eforturilor pe care le face, Amélie are momente când se simte singură. Femeile de rangul ei își pierd timpul prin magazinele de modă, se adună la bârfă sau duc o viață dublă. Amélie se duce la mama ei și stă mai mult cu fratele ei handicapat, dar nu-i reproșează lui Frederic nimic. Dimpotrivă. Se interesează de munca lui, îi citește articolele, le comentează, îl ajută să-și organizeze notițele, face tot posibilul ca atmosfera din familie să fie armonioasă, iar clipele petrecute împreună să fie pline de atenție, iubire, bunăvoință. Înainte de a pleca la Sorbona, Frederic se pune în genunchi și se roagă ca Dumnezeu să-l lumineze și să-l ajute să facă totul pentru slava lui Dumnezeu. Amélie se roagă împreună cu el și îl însoțește cu rugăciunile ei.

Ambii soți au o sănătate fragilă. Amélie este chinată de o tuse care o epuizează. Frederic o îngrijește, pleacă cu ea la băi și la aer curat, dar nici el nu e mai puternic. Are adesea probleme cu gâtul, își pierde vocea de mai multe ori, face pneumonii și infecții urinare, este nevoit să întrerupă cursurile și să stea la pat, sub privirile îngrijorate ale lui Amélie. Conștienți că viața este scurtă, soții aprofundează viața de credință și profită de timpul acordat de Dumnezeu pentru a iubi, se a se iubi și a deveni folositori.

De la Sorbona, Frederic cere și primește o bursă pentru un an de cercetări în Italia. Pleacă împreună cu soția și fetița, se oprește în orașele unde sunt cele mai mari biblioteci: Milano, Montecasino, Florența, trece frontiera în Elveția pentru a ajunge la Sankt Gallen, apoi în Germania la Munchen. La Vatican, Frederic profită pentru a participa împreună la celebrările prezidate de papa Pius al IX-lea ales de puțin timp și sunt primiți chiar în audiență. Spre

---

²⁴ Gérard Cholvy, *Frédéric Ozanam, l'engagement d'un intellectuel catholique au XIXe siècle*, Paris, 2003, pagina 556.

²⁵ Matthieu Brejon de Lavergnée, *Amélie Ozanam, une vie 1820-1894*, Paris, 2022, pagina 73.

²⁶ Gérard Cholvy, *Frédéric Ozanam, l'engagement d'un intellectuel catholique au XIXe siècle*, Paris, 2003, pagina 559.

încântarea tuturor, Maria, în vârstă de 2 ani se așază singură în genunchi la vederea papei. Este primit de papa într-o altă audiență privată, ocazie cu care îi oferă cărțile pe care le-a scris și un raport despre Societatea Sfântul Vincențiu de Paul. Frederic rămâne foarte mișcat de simplitatea și modestia papei. Binecuvântarea din ziua de Paști la care a participat i se pare „*cel mai mare act de credință*” pe care l-a văzut vreodată.

În timpul săptămânii Frederic stă mai mult prin biblioteci și muzee, Amélie și fetița se plimbă și descoperă frumusețile orașelor. Sfârșitul de săptămână îl petrec uniți, merg împreună în pelerinaje și se bucură de tot ce li se oferă. Pentru cei șase ani de căsnicie, Frederic, împreună cu buchetul de flori, îi oferă lui Amélie și o poezie. „*Spune-mi de ce inimile timpul să le schimbe n-a putut? /Șase veri și șase ierni de-a rândul multe flori el a cosit, /Și tu și eu fiorul morții am simțit./ Nici timpul scurs, nici vântu-întunecat, /Nici grijile ce veșnic zilele mi-au însoțit,/ Nimic prima-mi iubire nu mi-a ofilit*”²⁷.

Întorși la Paris, succesul lui Frederic devine și mai mare. Scrierile și cercetările sale sunt publicate și traduse, statul îi acordă legiunea de onoare. Mândră de reputația soțului, Amélie vrea o casă mai mare și mai mult lux. Deși îl place sobrietatea și nu acordă prea multă atenție lucrurilor lumești, Frederic o lasă pe Amélie să facă ce vrea ea pentru a fi fericită.

Evenimentele politice din 1848 îl obligă pe Frederic să fie în primele rânduri și să apere, prin intermediul articolelor publicate și a conferințelor, valorile creștine și dreptatea socială. Împins de prieteni și simpatizanți, se prezintă la alegerile legislative, dar nu câștigă. Opozanții îl critică aspru și îi pun la îndoială până și convingerile religioase. Frederic se apără printr-o mărturisire de credință în Biserica Catolică, în ascultare față de urmașul sfântului Petru, în convingerea că doar credința creștină poate ajuta societatea să devină dreaptă și fraternă. Deși adversarii folosesc metode murdare pentru a-l denigra, Frederic răspunde întotdeauna cu respect și bunăvoință, fără ură și dorință de răzbunare. „*Am văzut cum au câștigat nedreptatea și minciuna*”. Se simte învins, dar nu se dă bătut. Sănătatea îi este foarte șubrezită. Crede că într-o zi adevărul și dreptatea vor învinge, de aceea nu se lasă și-și continuă activitatea.

„Să trăim de la o zi la alta”

La începutul anului 1852 starea de sănătate a lui Frederic se agravează și nu mai poate să-și țină cursurile spre nemulțumirea studenților. Frederic își adună ultimele forțe pentru a se adresa studenților. „*Viața mea vă aparține, v-o datorez vouă până la ultima suflare. Dacă mor, mor în slujba voastră*”²⁸. Este ultimul său curs. Însoțit de fetiță și de soție, Frederic începe ultimul pelerinaj la vieții sale cu dorința de a-și recăpăta sănătatea. Va lua rând pe rând majoritatea stațiunilor balneare din Franța, Spania și Italia, stațiuni renumite pentru bolile de rinichi. Nimic nu-l ajută. În drum spre Spania se oprește la Berceau, locul unde s-a născut sfântul Vincențiu de Paul. Peste tot, Frederic este primit, ajutat și vizitat de vinčențienii din regiune. Mulți dintre ei medici îi acordă îngrijirile de care are nevoie. Când se simte mai în putere, merge la întâlnirile lor, le vorbește despre începuturile Societății și le

²⁷ Gérard Cholvy, *Frédéric Ozanam, l'engagement d'un intellectuel catholique au XIXe siècle*, Paris, 2003, pagina 560.

²⁸ Raphaëlle Simon, *Couples de feu et de foi*, pagina 43.

explică țelul și mijloacele pe care trebuie să le folosească: rugăciunea, slujirea, prietenia, respectul.

Frederic simte că sfârșitul se apropie. Pentru a se pregăti cum se cuvine pentru marea trecere, citește mult din biblie, mai ales capitolele care vorbesc despre suferință și speranță. Își adună ultimele puteri pentru a participa la liturghie și pentru a se ruga împreună cu familia. Pe 23 aprilie 1853, când împlinește 40 de ani, scrie rugăciunea-testament, în care-i cere lui Dumnezeu îngăduința să îmbătrânească alături de soție și să termine educația copilului și-i oferă în schimb cariera și viața publică. Totodată se lasă în voia lui Dumnezeu acceptându-și moartea cu resemnare, curaj și pace. Pe 23 august, Frederic îi oferă lui Amélie un ultim buchet de flori, de fapt e o ramură de mirt, copacul veșnic verde, simbolul iubirii sale pentru ea. Nu vrea să moară și să o lase pe Amélie și fetița lor într-o țară străină, de aceea cere să se întoarcă în Franța. Ajuns în portul de la Marsilia, pe 2 septembrie, este întâmpinat de socri. *„Acum că am încredințat-o pe Amélie cui trebuie, Dumnezeu poate să facă ce vrea cu mine”*²⁹. Câteva zile mai târziu, Frederic primește maslu înconjurat de familie. *„Stăteam lângă el în genunchi și mă rugam cu voce tare dorind să fac împreună cu el ultimul nostru sacrificiu”*³⁰. Frederic moare a doua zi pe 8 septembrie. În testamentul său era scris *„Iubitei mele Amélie, desfătarea și bucuria vieții mele, care mi-a ușurat suferința din ultimul an cu grija ei blândă, îi spun adio foarte scurt, la fel cum sunt lucrurile pământeste. Îi mulțumesc, o binecuvânteț și o aștept. Doar în cer voi putea să-i arăt iubirea pe care o merită”*³¹.

Amélie rămâne văduvă la nici 33 de ani, cu un copil de 8 ani. *„Sunt ca o femeie oarbă care plânge după lumină, deși știe bine că există”*³². În primele luni se simte pierdută și se destăinuie prietenului lui Frederic, Francois Lallier, care este și nașul fetiței: *„Această jertfă crește în fiecare oră și se reînnoiește în fiecare minut. Fie voia Domnului, atât pot să spun. Nici nu pot să mă rog. Imitațiune lui Cristos pe care am citit-o toată viața, citesc același capitol de trei ori și tot nu înțeleg nimic. Litania tuturor sfinților pe care am spus-o în ultimele zile cu el este singurul strigăt pe care-l poate pronunța sufletu-mi zdrobit”*³³. Totuși își adună forțele și nu se lasă copleșită de durere. Își consacră viața păstrării memoriei lui Frederic și educării singurului lor copil. Nu se va recăsători și se va bucura de „independența” pe care i-o acordă starea ei de văduvă, nu are nevoie de acordul nimănui pentru a-și gestiona averea. Datorită ei, posteritatea are aproape toate scrierile lui Frederic: cursuri, scrisori, articole, poezii, conferințe. Fără a ieși evidență, Amélie urmărește, corectează și intervine în toate articolele și biografiile despre Frederic. Intervine în disputa iscată în cadrul Societății Sfântul Vincențiu de Paul referitoare la „fondatorul” ei, Amélie susținând că Frederic a vorbit întotdeauna de o lucrare comună. Deși nu se alătură Conferinței, de altfel nici nu putea, femeile sunt acceptate din 1969, săracii rămân o prioritatea în viața ei: o dată pe săptămână vizitează închisoarea de femei, ajută Comunitatea Bunul Păstor care se ocupă de prostituate

²⁹ Matthieu Brejon de Lavergnée, *Amélie Ozanam, une vie 1820-1894*, Paris, 2022, pagina 100.

³⁰ Raphaëlle Simon, *Couples de feu et de foi*, pagina 44.

³¹ Ibidem, pagina 45.

³² Ibidem, pagina 45.

³³ Matthieu Brejon de Lavergnée, *Amélie Ozanam, une vie 1820-1894*, Paris, 2022, pagina 112.

și de mamele minore, împreună cu Maria tricotează îmbrăcăminte pentru săraci; susține școlile creștine din Orient.

„Inima-mi este destul mare ca să iubească foarte mult”. Această frază se potrivește ambilor soți. Iubirea pe care au avut-o unul față de altul nu i-a transformat în egoiști. Iubirea dintre ei s-a revărsat cu îmbelșugare în afara familie. Pentru că se simțeau iubiți, acceptați, susținuți unul de altul, fiecare a putut da ce a avut mai bun din el pentru fericirea celuilalt și pentru binele celor din jur. Iubirea și credința în Dumnezeu nu a înlăturat suferința și încercările din viața lor, dar ea a ajutat să rămână fideli și să se dăruiască și mai mult.